

Dosarul nr. 2ra-877/22
2-20157603-01-2ra-20062022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Lastavețchi
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Pahopol, V. Mihaila, R. Pulbere

DECIZIE

03 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Ana Carpova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Carpova împotriva societății cu răspundere limitată „Neologico Group”, intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii, cu privire la încasarea restanței la salariu, bonusului conform contractului individual de muncă, a compensației pentru reținerea salariului și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ana Carpova, s-a admis apelul declarat de societatea cu răspundere limitată „Neologico Group”, s-au casat hotărârea din 30 iunie 2021 și hotărârea suplimentară din 21 august 2021 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a respins acțiunea depusă de Ana Carpova, ca neîntemeiată,

constată:

La 14 decembrie 2020, Ana Carpova, reprezentată de avocatul Victor Burduniuc, a depus cerere de chemare în judecată, care a fost concretizată și majorată prin cererea din 22 ianuarie 2021, împotriva societății cu răspundere limitată „Neologico Group” (în continuare SRL „Neologico Group”), intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii, cu privire la încasarea restanței la salariu, bonusului conform contractului individual de muncă, a compensației pentru reținerea salariului și repararea prejudiciului moral (vol. I, f.d. 3-7, 41-42).

În motivarea acțiunii a invocat că, la 14 iulie 2020, a încheiat cu SRL „Neologico Group” contractul individual de muncă nr. 011.

Conform pct. 1.1 din contract, a fost angajată în funcția de specialist pentru recrutarea personalului, iar în corespundere cu pct. 2.2 din contract, salariul lunar care urma a-i fi achitat de către angajator constituie 7 680 de lei (salariu brut). Suplimentar, angajatorul urma să-i achite un bonus în mărime de 100% din valoarea salariului unui angajat recomandat de către dânsa, acceptat de către angajator și cu care s-ar fi încheiat contract de muncă cu SRL „Neologico Group”.

Reclamanta a remarcat că a îndeplinit în totalitate și cu diligență obligațiunile de serviciu, propunând administrației SRL „Neologico Group” 33 de persoane, dintre care 4 au fost acceptate de către liderul tehnic, însă, doar în privința unei persoane are informații certe că a fost angajată.

Ana Carpova a notat că, la 30 iulie 2020, l-a recrutat pe Doru Furtună, care în urma interviului cu administratorul SRL „Neologico Group”, Igor Scvorțov, a încheiat contractul individual de muncă și a început activitatea din data de 20 septembrie 2020.

Reclamanta a indicat că angajatorul nu i-a plătit nici salariul, nici bonusul pentru recrutarea și angajarea lui Doru Furtună, refuzând să recunoască angajarea ultimului.

Reclamanta Ana Carpova a solicitat prin cererea de chemare în judecată concretizată încasarea din contul SRL „Neologico Group” a restanței la salariu pentru perioada 14 septembrie 2020 – 22 ianuarie 2021 în sumă de 33 163 de lei, a compensației pentru reținerea salariului pentru perioada 14 iulie 2020 – 22 ianuarie 2021 în sumă de 15 695,46 de lei, a bonusului contractual în sumă de 23 064,36 de lei și a sumei de 40 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea Anei Carpova.

S-a încasat din contul SRL „Neologico Group” în beneficiul Anei Carpova restanța la salariu în sumă de 15 360 de lei și suplimentul calculat pentru reținerea salariului în sumă de 6 658,56 de lei, iar în total suma în mărime de 22 018,56 de lei.

S-a încasat de la SRL „Neologico Group” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 660,55 de lei.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată (vol. I, f.d. 99, 150-155).

Prin încheierea din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-au corectat greșelile de calcul strecurate în dispozitivul hotărârii din 30 iunie 2021, prin înlocuirea sintagmei „supliment calculat pentru reținerea salariului în sumă de 6 658,56 de lei, iar în total suma în mărime de 22 018,56 de lei” cu sintagma „supliment calculat pentru reținerea salariului în sumă de 9 532,87 de lei, iar în total suma în mărime de 24 892,87 de lei” și înlocuirea sintagmei „taxă de stat în sumă de 660,55 de lei” cu sintagma „taxă de stat în sumă de 746,78 de lei” (vol. I, f.d. 103-105).

Prin încheierea din 21 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea Anei Carpova cu privire la pronunțarea unei hotărâri suplimentare în sensul compensării cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2 000 de lei, ca fiind neîntemeiată (vol. I, f.d. 120-121).

Prin hotărârea suplimentară din 21 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a încasat de la SRL „Neologico Group” în beneficiul Anei Carpova cheltuielile de judecată în sumă de 266 de lei (vol. I, f.d. 121a, 122-124).

În consolidarea soluției sale, prima instanță a constatat că angajatorul nu a demonstrat comunicarea sub semnătură Anei Carpova a ordinului de concediere din 28 iulie 2020, iar drept consecință această dată nu poate fi considerată ca fiind data de când s-au întrerupt raporturile de muncă.

Prima instanță, reținând proba prezentată de reclamantă, a considerat data întreruperii raporturilor de muncă ziua de 14 septembrie 2020. Totodată, având în

vedere că, în speță, nu a fost prezentată nicio probă din care ar rezulta că Ana Carpova a exercitat atribuțiile de muncă după 14 septembrie 2020, prima instanță a respins argumentele reclamantei cu privire la faptul că salariul trebuie calculat până la data adresării în instanța de judecată.

La fel, prima instanță a considerat neîntemeiată pretenția privind încasarea bonusului în baza contractului individual de muncă, deoarece reclamanta nu a probat faptul că Doru Fortuna a fost angajat la SRL „Neologico Group” conform Codului muncii, fapt ce se confirmă și prin informația eliberată la 08 iunie 2021 de Casa Națională de Asigurări Sociale cu nr. 2613 din 08 iunie 2021.

Succesiv, prima instanță a notat că reclamanta nu a invocat nicio normă legală care-i conferă dreptul de a pretinde la repararea prejudiciului moral în cazurile în care angajatorul admite reținerea salariului, iar acest fapt denotă că această pretenție este lipsită de temei legal.

În consolidarea hotărârii suplimentare, prima instanță a reținut că, deoarece reclamanta a avut câștig de cauză parțial, acesteia urmează să i compenseze cheltuielile de judecată suportate pentru traducere proporțional pretențiilor admise, adică în mărime de $\frac{1}{3}$ din suma pretinsă de 800 de lei.

La 05 iulie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, la SRL „Neologico Group”, reprezentată de avocatul Valeriu Bargan, a declarat apel împotriva hotărârii din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 148).

La 12 iulie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Ana Carpova a declarat apel împotriva hotărârii din 30 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 146-147).

La 09 septembrie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, la SRL „Neologico Group”, reprezentată de avocatul Valeriu Bargan, a declarat apel împotriva hotărârii suplimentare din 21 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 149).

Prin decizia din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 07 iunie 2022, s-a respins apelul declarat de Ana Carpova.

S-a admis apelul declarat de SRL „Neologico Group”, s-au casat hotărârea din 30 iunie 2021 și hotărârea suplimentară din 21 august 2021 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a respins acțiunea depusă de Ana Carpova, ca fiind neîntemeiată (vol. I, f.d. 212, 213-222, 226-227).

În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, potrivit materialelor cauzei, SRL „Neologico Group” i-a comunicat sub semnătură Anei Carpova ordinul nr. 0121/28 iulie 2020, însă, în speță, este prezentă excepția prevăzută la art. 81 alin. (3) din Codul muncii, deoarece în ziua eliberării aceasta nu se afla la serviciu, contrar prevederilor pct. 1.5 din contractul individual de muncă nr. 011, potrivit căruia locul activității este biroul sau birourile angajatorului din Chișinău.

Cu privire la acest aspect, instanța de apel a observat că, la data eliberării din serviciu, ordinul nr. 0121/28 iulie 2020 a fost expediat pentru notificare la adresele electronice de serviciu ale reclamantei „anni.marso@neologico.net” și „ana.carpova@neologico.net”. Astfel, ordinul nr. 0121/28 iulie 2020 a fost comunicat Anei Carpova prin altă modalitate care permite confirmarea recepționării/inștiințării.

În această consecvență, instanța de apel a considerat neîntemeiate pretențiile reclamantei privind încasarea restanței la salariu pentru perioada 14 septembrie

2020 – 22 ianuarie 2021 și încasarea compensației pentru reținerea salariului, or, în condițiile speței, raporturile de muncă ale Anei Carpova cu SRL „Neologico Group” au încetat la 28 iulie 2020.

La fel, instanța de apel a atestat o poziție contradictorie a reclamantei, care nu a contestat modalitatea de încetare a contractului individual de muncă, consideră că începutul perioadei pentru calcularea restanței la salariu este data de 14 septembrie 2020, iar pe de altă parte consideră că suplimentul pentru reținerea acestuia urmează a fi calculat începând cu data de 14 iulie 2020.

La capitolul dat instanța de apel a precizat că SRL „Neologico Group” are obligația de a-i compensa Anei Carpova salariul numai pentru perioada 14 iulie 2020 – 28 iulie 2020, însă, pentru acest fapt Ana Carpova urma să înainteze o pretenție în acest sens, fapt care nu l-a făcut.

În opinia instanței de apel, prima instanță a depășit limitele pretențiilor acțiunii când a încasat de la SRL „Neologico Group” în beneficiul Anei Carpova restanța la salariu pentru perioada 14 iulie 2020 – 14 septembrie 2020, or, prin actul de dispoziție din data de 22 ianuarie 2021 reclamanta a solicitat încasarea de la SRL „Neologico Grup” restanța la salariu doar pentru perioada 14 septembrie 2020 – 22 ianuarie 2021.

Sucsesiv, instanța de apel a conchis netemeinicia pretenției Anei Carpova privind încasarea bonusului pentru recrutarea lui Doru Furtună, or, obiectul probațiunii acestei pretenții depășește perioada de când au încetat raporturile de muncă ale reclamantei cu SRL „Neologico Group”.

Cu referire la capătul de cerere privind repararea prejudiciului moral, instanța de apel a menționat că, întrucât reclamanta nu a contestat concedierea, obiect al probației poate servi doar perioada 14 iulie 2020 – 28 iulie 2020. În speță, însă, din suportul probatoriu urmează cu certitudine că în această perioadă Ana Carpova nu s-a aflat la locul de muncă, deși, potrivit contractului individual de muncă avea obligația să se afle în biroul sau birourile angajatorului din Chișinău.

La 03 mai 2022, Ana Carpova a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de recurs împotriva deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și casarea parțială a hotărârii din 30 iunie 2021 și a hotărârii suplimentare din 21 august 2021 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (vol. II, f.d. 1-6).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței similare celor cuprinse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

În opinia recurentei, instanța de apel eronat a stabilit că ordinul de concediere i-a fost comunicat electronic la adresele de e-mail de serviciu „anni.marso@neologico.net” și „ana.carpova@neologico.net”, or, aceste adrese de e-mail au fost generate însăși de SRL „Neologico Group” și denumite astfel încât ca să fie conexe cu numele său. *De facto*, SRL „Neologico Group” nu a demonstrat că ea a recepționat aceste scrisori electronice și că ordinul de concediere i-a fost comunicat. Cu atât mai mult că, în raporturile sale de muncă cu angajatorul, a utilizat doar adresa de email „billygetsl@gmail.com”, la care nu a parvenit ordinul angajatorului de concediere. Dealtfel, nici Codul civil, nici Codul muncii nu prevede o astfel de modalitate de notificare a ordinului de concediere, care urma a-i fi comunicat sub semnătură.

Astfel, în lipsa probelor care confirmă comunicarea ordinului de concediere angajatei în data de 28 iulie 2020, respectiva dată nici nu poate fi considerată ca fiind data întreruperii raporturilor de muncă. Respectiv, angajatorul are obligația de a-i achita salariul pentru timpul lucrat de la 14 iulie 2020 până la momentul când a aflat că este concediată, precum și să o compenseze pentru reținerea neîntemeiată a salariului și să-i achite bonusul contractual pentru recrutarea lui Doru Furtună.

La fel, recurenta a considerat greșită concluzia instanței de apel, precum că ea contrar contractului individual de muncă nu s-a aflat în birourile angajatorului din Chișinău, or, ea și-a exercitat obligațiunile de serviciu în regim on-line, conform deciziilor Comisei pentru Situații Excepționale, având în vedere pandemia Covid-19. În acest sens urma a se ține cont de faptul că activitatea de „recrutare”, care o presta pentru SRL „Neologico Group”, poate fi exercitată și în mod on-line mod.

La 20 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimă SRL „Neologico Group” și intervenientul accesoriu Inspectoratului de Stat al Muncii pentru notificare copia recursului declarat de Ana Carpova împotriva deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra acestuia.

Deși, conform avizului de recepție a trimiterii poștale DS8006889404AS, intervenientul accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii a recepționat la 23 iunie 2022 copia recursului declarat de Ana Carpova, acesta nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Totodată, conform adevărului Oficiului poștal Chișinău MD-2001, trimiterea poștală DS8006889403AS, în care se conținea copia recursului, nu a fost reclamată de către destinatarul SRL „Neologico Group”.

Ulterior, la cererea reprezentantului SRL „Neologico Group”, avocatului Valeriu Bargan, Curtea Supremă de Justiție i-a notificat electronic prin e-mail copia recursului declarat de Ana Carpova împotriva deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 27-29).

Însă, în pofida acestui fapt, intimata SRL „Neologico Group” și reprezentantul acesteia, avocatul Valeriu Bargan, nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, Colegiul consideră oportun de a învedera că în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Colegiul consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece conform extrasului din poșta electronică cu adresa „eugen.patrascu@justice.md”, decizia motivată din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată electronic reprezentantului recurente, avocatului Victor Burduniuc, la 21 mai 2022 (vol. I, f.d. 225), iar cererea de recurs a fost depusă în data de 04 mai 2022 (vol. II, f.d. 1), adică anterior notificării deciziei motivate a instanței de apel.

Prin încheierea din 27 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat admisibil recursul declarat de Ana Carpova împotriva deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a transmis Colegiului lărgit pentru examinare în fond.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

În corespundere cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

La caz, Colegiul a considerat inoportună invitarea participanților sau a reprezentanților acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței efectuarea controlului judiciar al deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, însă, data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Totodată, instanța de recurs a opinat că toate punctele de vedere, care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. Cu atât mai mult că, în esență, recurenta și intimata au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse, însă, intimata nu a făcut uz de acest drept procedural și nu a depus referință prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea chestiunilor ridicate în recurs, deși, avocatului acesteia i-a fost notificat recursul. Cu titlu subsidiar, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda*, 19 aprilie 2007, §§ 72-75; *Eriksson vs Suedia*, 12 aprilie 2012, §§ 66, 72; *Pönkä vs Estonia*, 08 noiembrie 2016, §§ 33-34, decizia nr. 95 din 19 decembrie 2016 a Curții Constituționale, §§ 26-27).

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul declarat de Ana Carpova urmează a fi admis și casată decizia din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de

apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În debutul analizei sale, Colegiul consideră imperioase dezideratele Curții Europene a Drepturilor Omului reținute în cauza Zubac vs. Croația (hotărârea din 05 aprilie 2018) potrivit căreia, din moment ce preeminența dreptului constituie un principiu fundamental al democrației și al Convenției, nu putea exista nicio așteptare, în baza Convenției sau de altă natură, potrivit căreia Curtea Supremă trebuia să ignore sau să nu aibă în vedere nereguli procedurale evidente.

Instanța de recurs consemnează că legea procesual civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță.

Astfel, respectând principiile dreptului procesual civil, instanței de apel îi revine o deosebită atenție de a determina toate componentele acțiunii civile, și în special obiectul acțiunii civile și temeiurile acesteia. Obiectul acțiunii civile îl formează pretențiile reclamantei față de pârâtă, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecătii, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Cercetând materialele dosarului, Colegiul constată că, prin cererea de chemare în judecată inițială depusă la 14 decembrie 2020, reclamanta Ana Carpova a solicitat încasarea din contul SRL „Neologico Group” în beneficiul său restanța la salariu pentru perioada iulie – noiembrie, în sumă totală de 15 320 de lei, suma de 666,60 de dolari SUA ca bonus conform pct. 2.3 al contractului și compensarea cheltuielilor de judecată, inclusiv 800 de lei pentru traducerea contractului individual de muncă (vol. I, f.d. 3-7).

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată în prima instanță din data de 22 ianuarie 2021, reclamanta Ana Carpova a depus cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, prin care a solicitat încasarea din contul SRL „Neologico Group” în beneficiul său a restanței la salariu pentru perioada 14 septembrie 2020 – 22 ianuarie 2021 în sumă de 33 163 de lei; a compensației pentru reținerea

salariului pentru perioada 14 iulie 2020 – 22 ianuarie 2021 în sumă de 15 695,46 de lei, conform art. 330 alin. (2) din Codul muncii; a bonusului conform pct. 2.3 al contractului în sumă de 666,60 de dolari SUA, ceea ce constituie 23 064,36 de lei și a sumei de 40 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral conform art. 329 din Codul muncii (vol. I, f.d. 3-7, 41-42, 43-44, 50-51).

Relevant este că, potrivit cererii de concretizare a pretențiilor din acțiune, revendicările reclamantei din cererea de chemare în judecată au fost calculate pentru perioada de până la 22 ianuarie 2020, iar prin cererea de concretizare a pretențiilor aceasta solicită majorarea valorii acțiunii, formulând și înaintând pretenții suplimentare pentru o perioadă ulterioară depunerii cererii de chemare în judecată.

Așa, reclamanta a subliniat că revendicările formulate în cererea de concretizare a pretențiilor sunt suplimentare celor din cererea de chemare în judecată inițială.

În opinia instanței de recurs, acest fapt presupune că reclamanta nu a renunțat la pretențiile din cererea de chemare în judecată depusă la 14 decembrie 2020, ci dimpotrivă, și-a extins cuantumul pretențiilor și perioada pentru care consideră că angajatorul poartă răspundere față de dânsa.

La fel, Colegiul atestă că, prin susținerile verbale (pledoariile) datate cu 30 iunie 2021, reprezentantul reclamantei Ana Carpova, avocatul Victor Burduniuc, a solicitat încasarea din contul SRL „Neologico Group” în beneficiul Anei Carpova a restanței la salariu pentru perioada 14 iulie – 14 septembrie 2020 în sumă totală de 15 320 de lei; a compensației pentru reținerea salariului pentru perioada 14 iulie 2020 – 17 martie 2021 în sumă totală de 24 827 de lei, conform art. 330 alin. (2) din Codul muncii; a bonusului conform pct. 2.3 al contractului în sumă de 4 000 de dolari SUA, conform cursului oficial al BNM, pentru angajarea lui Doru Furtună; și a sumei de 40 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral conform art. 329 din Codul muncii (vol. I, f.d. 391-95).

Distinct acestor circumstanțe, analizând minuțios memoriul deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul constată că instanța de apel nu a determinat obiectul acțiunii civile, adică pretențiile formulate de către reclamantă și înaintate față de pârâtă, în privința cărora instanța de judecată urma să se expună prin hotărâre. Or, conținutul deciziei instanței de apel conține constatări și concluzii contradictorii.

În acest sens Colegiul reține că, în opinia instanței de apel „obligatia SRL „Neologico Group” este de a compensa Anei Carpova salariul numai pentru perioada 14 iulie 2020 – 28 iulie 2020 și în al doilea rând, Ana Carpova urma să înainteze SRL „Neologico Group” o astfel de pretenție.

Prin încasarea de la pârât în beneficiul reclamantei, cu titlu de restanță la salariu, pentru perioada 14 iulie 2020 – 14 septembrie 2020, a sumei în mărime de 15 360,00 lei, instanța de fond a depășit limitele pretențiilor înaintate de reclamantă, or, prin actul de dispoziție din data de 22 ianuarie 2021, reclamanta a solicitat încasarea de la SRL „Neologico Group” a restanței la salariu pentru perioada 14 septembrie 2020 – 22 ianuarie 2021.”

Colegiul consideră că aceste concluzii ale instanței de apel sunt trase în urma analizei superficiale a pretențiilor reclamantei și nedeterminării obiectului acțiunii civile, deoarece prin cererea de concretizare a pretențiilor din acțiune reclamanta a indicat vehement că sumele de bani care le revendică de la angajator prin cererea de concretizare a pretențiilor sunt calculate suplimentar celor pretinse prin cererea

inițială de chemare în judecată. Iar, prin susținerile verbale (pledoariile) date cu 30 iunie 2021, reprezentantul reclamantei Ana Carpova, avocatul Victor Burduniuc, a solicitat încasarea salariului restant pentru perioada 14 iulie – 14 septembrie 2020 și a compensației pentru reținerea salariului pentru perioada 14 iulie 2020 – 17 martie 2021.

Așa, prin prisma efectului devolutiv al apelului cu care a fost investit prin lege, instanța de apel avea obligația la judecarea fondului cauzei să stabilească cert care sunt pretențiile reclamantei față de pârâtă și asupra cărora urmează să se expună prin hotărâre, iar reieșind din acestea să determine raportul material-litigios dintre părți și a obiectului probațiunii, ceea ce presupune conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților.

Conform principiului rolului dirigitor al instanței judecătorești în proces, consemnat la art. 9 din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol dirigitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi. Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

Prin urmare, instanța de apel urma să dea ajutor reclamantei în privința precizării cât mai clare a pretențiilor sale în cazul în care formulările acesteia sunt improprii, ambigui și împiedică determinarea exactă a obiectului acțiunii.

În acest sens, ținând cont de rolul activ al instanței de judecată, Curtea de Apel Chișinău avea sarcina de a solicita reclamantei să facă precizările necesare, să pună în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept care duce la rezolvarea pricinii peste apărările și susținerile părților din acțiune, precum și să solicite părților administrarea mijloacelor de probă care să permită determinarea limitelor acțiunii și identificarea obiectului acesteia.

Deci, rolul activ al instanței inferioare urma a fi manifestat prin lămurirea și îndrumarea părților implicate în proces, în vederea exercitării corecte și eficiente de către aceștia a drepturilor și obligațiilor sale procesuale.

În această ordine de idei, instanța de recurs observă că instanța de apel a judecat formal cauza, nu a cercetat în de ajuns starea de fapt a speței și nu a determinat obiectul acțiunii, fapt ce constituie o violare a articolului 6 §1 CEDO și a dreptului litiganților la un proces echitabil.

La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza Hiro Balani vs. Spania, în care Înalta Curte a notat că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din CEDO.

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și

expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

La caz este evident că, circumstanțele constatate de instanța de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise. Or, instanța de apel s-a abținut de a da răspuns la toate pretențiile formulate de către Ana Carpova în cererea de chemare în judecată și în cererea de concretizare a pretențiilor.

În circumstanțele date, instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de Curtea de Apel Chișinău și de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide temeinicia recursului declarat de Ana Carpova împotriva deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței, nedeterminarea obiectului acțiunii și este adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural.

Dat fiind faptul că instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței și nu a determinat obiectul acțiunii, iar drept consecință a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității casării integrale a deciziei din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău și restituirii cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Ana Carpova.

Se casează integral decizia din 01 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ana Carpova împotriva societății cu răspundere limitată „Neologico Group”, intervenient accesoriu Inspectoratul de Stat al Muncii, cu privire la încasarea restanței la salariu, bonusului conform contractului individual de muncă, a compensației pentru reținerea salariului și repararea prejudiciului moral și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Victor Burduh